

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: III/ 0 2 2 8.1 - 0 / 2022

Érkezett: 2022 OKT 10.

Példány: 1

Kezelőiroda:

Melléklet: 1 db

Győri Ítéltábla
Cgtf.IV.25.680/2019/2/II.

A Győri Ítéltábla az Ügyész [REDACTED] kérelmezőnek a [REDACTED] számon bejegyzett [REDACTED] Szociális Szövetkezet ([REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] kérelmezett elleni törvényességi felügyeleti eljárásban a Szombathelyi Törvényszék Cégbírósága 2019. augusztus 1. napján kelt Cgt. 18- 19-000206/ 4. szám alatti végzésével szemben a kérelmezett által 5. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezi a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CXLV. törvény 35. §-ával 2017. január 1. napjától módosított 15. § (1) bekezdése Alaptörvény B cikke (1) bekezdésébe, M cikke (1) bekezdésébe ütközése megállapítását és megsemmisítését.

Az ítéltábla a törvényességi felügyeleti eljárást felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A kérelmezett szociális szövetkezet a cégnyilvántartás adatai szerint a 2013. május 24. napján kelt alapszabállyal jött létre. Az utóbb a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) szabályai szerint módosított alapszabálya I/ 3. pontja szerint a szövetkezet célja: "[REDACTED] gyönyörű természeti adottságai és egyre színvonalasabb turisztikai iparága adja a település vonzóerejét, mely a rosszabb gazdasági körülmények között is megélhetést biztosít. A térség munkanélküli és alacsony képzettségű lakói eddig az osztrák határ közelsége miatt külföldre kényszerültek, ezzel gyarapítva a külföldön munkát vállalók népes táborát. Mi, a [REDACTED] v Szociális Szövetkezet alapító tagjai, hiszünk abban, hogy együtt kis lépésenként megakadályozhatjuk, hogy a térség szülőttei elhagyják országunkat. Munkát és megélhetést szeretnénk biztosítani azoknak, akik a vendéglátó- és szállodaiiparban megállják a helyüket, de nincs felsőfokú iskolai végzettségük, vagy hasonló tapasztalatuk. A magyarországi munkavállalás lehetősége, az itt befizetett adó, az itt megtermelt javak hosszú távon járulnak hozzá a térség és az ország fellendüléséhez. Hiszünk abban, hogy ebben nekünk is szerepünk lesz."

A kérelmezett szociális szövetkezettel szemben a kérelmező ügyész amiatt kezdeményezett törvényességi felügyeleti eljárást a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 74. § (1) bekezdése d) pontja alapján, mert a szociális szövetkezet az egyes foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CXLV. törvény (Módtv 1.) 34.- 39. §-val szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (Sztv.)

Győri Ítéltábla
Cgtf.IV.25.680/2019/2/II.

2

egyeb szabályait 2017. január 1.-i hatállyal módosító törvényi szabályoknak megfelelően az alapszabályát nem módosította. Így az Sztv. módosított 14. § (2) alapján nem viseli nevében a fő tevékenységére utaló megjelölést; valamint az Sztv. 15. § (1) alapján tagjai között nincs legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása, vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet. A módosító törvény szerinti követelményeknek a Módtv. 1. 38. § (3) bekezdése szerint a szociális szövetkezet 2008. január 1. napjáig köteles megfelelni. A cégbíróság törvényes működés helyreállítására felhívó végzésére (Ctv. 80. § (1) bekezdése) a szociális szövetkezet nyilatkozatot nem tett, ezért a cégbíróság a fellebbezett végzésével a Ctv. 84. § (1)-(2) bekezdései alapján a céget a további működéstől eltiltotta, megszüntnek nyilvánította és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását.

A végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésében a szociális szövetkezet annak hatályon kívül helyezését és a törvényességi felügyeleti eljárás megszüntetését kérte. A jogorvoslati kérelmében indítványozta, hogy az ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényt (Pp.) 131. § (1) bekezdése alapján kezdeményezze a Módtv. 1. alaptörvény-ellenessége megállapítását, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiságból következő jogbiztonság elvét és a XIII. cikket, a tulajdonhoz való jogot. Előadta, hogy a szociális szövetkezet az Sztv. módosított 15. § (1) bekezdésében meghatározott követelménynek tárgyalásos eljárás útján próbálta megfelelni, azonban ez "nem megy máról holnapra." Álláspontja szerint a módosított jogszabályi rendelkezés teljesíthetetlen feltételeket ír elő visszamenőleges hatállyal. A tulajdonhoz való alkotmányos jogát amiatt sérti a jogszabályi rendelkezés, mert a szövetkezet vagyonából kötelező jelleggel juttat önkormányzat részére egyrészt anélkül, hogy megfelelő feltételrendszert alakítana ki és / vagy ellentételezést biztosítana.

A szociális szövetkezet indítványa alapján az ítéltábla – eljárása felfüggesztése mellett – az Sztv. 15. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése kezdeményezését tartotta indokoltnak, annak az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdésébe, M) cikke (1) bekezdésébe ütközése miatt.

Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

M) cikke (1) Magyarország gazdasága az értékkeremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

A Mód tv. 1. 35. §-ával módosított Sztv. 15. § (1) bekezdése szerint a szociális szövetkezetnek a természetes személy tagjain kívül legalább egy helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat), vagy jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet tagjának kell lennie.

Az Alkotmánybíróság által többször kifejtettek szerint a jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula tartalmazza. Ebből vezethető

le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, mely a jogalkotási törvények állandó sarokköve is. Az Alkotmánybíróság számos döntésében foglalkozott a jogbiztonsággal és a jogbiztonság részét képező visszaható hatályú jogalkotás tilalmával. „A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely - egyebek között - megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek”. {Előszőr: 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 170, 172.; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [71], 7/2016. (IV. 6.) AB határozat}

A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközés vizsgálatánál az Alkotmánybíróság figyelembe vette azt is, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. {Többek között: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [23]} Így az Alkotmánybíróság különböztet ún. valódi visszaható hatályú jogalkotás, valamint ún. azonnali hatályú jogalkotás között. Az előbbi esetben – a már említettek szerint – a jogalkotó lezárt jogviszonyokat érintően utólag állapít meg eltérő jogkövetkezményeket; míg a másik esetben még le nem zárult jogviszonyok tekintetében alkot e jogviszonyokra kiható új jogi normát, illetve a jogalkotás a fennálló jogviszonyokban idéz elő változást.

A Módtv. 1. 35. §-a által az Sztv. 15. §-a (1) bekezdésébe iktatott törvényi rendelkezések a hatálybalépése előtt alapított, a cégjegyzékbe már bejegyzett szociális szövetkezetek részére – azonnali hatályú jogalkotásként – olyan újabb kötelező tagsági feltételt ír elő, mellyel a Módtv. 1. megalkotását megelőzően, a szociális szövetkezet alapításakor nem kellett számolniuk. Az Sztv. 15. § (1) bekezdésében előírt önkormányzat, illetve közhasznú jogállású szervezet kötelező tagság egyben kényszertagság is. A törvény megfogalmazása szerint ilyen tag nélkül a szociális szövetkezet nem működhet, Módtv. 1. 38. § (3) bekezdése alapján a kötelezően előírt újabb tag hiányában a szociális szövetkezet törvényességi felügyeleti eljárásnak (Ctv. 74. § (1) bekezdése d) pontja), végső soron pedig – ha nem tud megállapodni a törvényi határidő lejártáig, illetve azt követően (a törvényességi felügyeleti eljárás alatt a törvényes működés helyreállításaként) önkormányzat, közhasznú jogállású szervezet tagként belépéséről – a működéstől eltiltásnak és a megszüntetésének teszi ki magát. (Ctv. 84. §-a (1) bekezdése)

Az Sztv. 15. § (1) bekezdését törvénybe iktató Módtv. 1. 35. §-ával megvalósított visszamenőleges, azonnali hatályú jogalkotás az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság elvét sérti azzal, hogy a szociális szövetkezeti tagokra olyan szervezet, személy (önkormányzat, közhasznú jogállású szervezet) kötelező tagságát írja elő, amely a szövetkezeti társulási joguk gyakorlása (Ptk. 3: 325. § (1) bekezdése) során fel sem merült. Ezzel a szociális szövetkezeti tagokra olyan változást idézett elő, hogy a számukra nem, vagy jelentős nehézséggel befolyásolható okból a szociális szövetkezet megszűnik. Amennyiben ugyanis a szociális szövetkezetben nem kíván tagsági jogviszonyt létesíteni egy önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet sem, a szövetkezetet a cégbíróság megszünteti.

A jogbiztonság elvének akkor felelt volna meg a jogalkotói cél szerinti törvénymódosítás, amennyiben csak a jövőre nézve, a Módtv.1. hatálybalépését követően alapított szociális szervezetekre írja elő önkormányzat, vagy karitatív közhasznú szervezet kötelező tagságát. Így az ilyen szervezetet alapítani szándékozók előre felmérhették volna, hogy ezzel a feltétellel kívánnak-e közös szervezeteti tagságra lépni.

A jogbiztonság alkotmányos elvén túl a már részletezettek szerint (önkormányzat, közhasznú jogállású szervezet kényszertagsága a szervezet megszüntetése terhe mellett) sérti az Alaptörvény M cikke (1) bekezdése a vállalkozás szabadsága alkotmányos elvét is. Az önkormányzat, közhasznú jogállású szervezet taggá válása hiányában ugyanis a szociális szervezetek tagjai – az alapszabályban körülírt célok szerint – tagjaik számára már nem lesznek képesek munkafeltételek megteremtésére, szociális helyzetük javítására az ennek érdekében választott szociális szervezeteti formában. (Sztv. 14. § (1) bekezdése) Az alaptörvény-ellenesnek állított törvényi rendelkezés (Sztv. 15. § (1) bekezdése) így elvonja a jelenlegi szervezeteti tagoktól a vállalkozásuk ilyen formában való gyakorlásának jogát. (32 / 2012. (VII. 4.) B határozat [40.] pont, 71/2009. (VI. 30.) AB határozat, ABH 2009, 699, 709.)

A szociális szervezet indítványával szemben az ítéltábla nem tartotta indokoltnak az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését az Sztv. 15. § (1) bekezdése az Alaptörvény XIII. cikkébe, a tulajdonhoz való jog elvébe ütközése miatt. Amennyiben ugyanis a vitás törvényi rendelkezés alapján önkormányzat vagy közhasznú jogállású szervezet tagsági jogviszonyt létesít a szociális szervezetben, azt vagyoni hozzájárulás vállalásával teheti. (Ptk. 3: 354. § (2) bekezdése) A szociális szervezet meglévő tagjai a szervezetbe bevitt és a működés alatt keletkezett szervezeteti vagyont tehát nem csorbítja az esetleges belépés.

Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése a fentiekén túl a Pp. 131. § első bekezdésén alapul.

Győr, 2020. február 13.

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.
bíró

A kiadmány nitejéül

Klászó

Uti

